

HATÁSKÖR – MEG NEM ENGEDETT KERESETHALMAZAT – A KERESETLEVÉL VISSZAUTASÍTÁSA

I.A törvényszék hatáskörébe tartoznak mindazok a perek, amelyek elbírálását törvény nem utalja a járásbíróság hatáskörébe. Ettől az általános szabálytól azonban más törvény eltérő rendelkezéseket tartalmazhat / Pp. 20.§-a Cstv. 49. § (5) és (6) bekezdése/.

II. A harmadlagos kereset elbírálása a járásbíróság azaz másik bíróság hatáskörébe tartozik. Ezért a felperesek keresetlevelükben meg nem engedett keresethalmazatot terjesztettek elő,

Az elsőfokú bíróságnak azonban e tekintetben hiánypótlást kellett volna elrendelnie / Pp.176.§ (2) bekezdés c) pontja/.

III. Téves az elsőfokú bíróság azon okfejtése, hogy a meghatalmazás esetleges hiányossága esetén a keresetlevél hiánypótlási felhívás kiadása nélküli visszautasításának van helye.

Ha azonban a felperes meghatalmazást csatolt, de az bármilyen okból nem szabályszerű, csak eredménytelen hiánypótlási felhívás kiadását követően utasítható vissza a keresetlevél / a Pp. 176.§ (2) bekezdés e) pontja/.

A felperesek 2018. április 17-én előterjesztett keresetlevelében előadott tényállás szerint az I.r. alperes garázsszövetkezet, és 2012. február 22. napja óta felszámolás alatt áll. Az I-III.r. felperesek az I.r. alperes tagjai, és az I.r. alperes tulajdonában álló gy.-i 3330/1. hrsz. alatti (garázs, udvar megjelölésű 1741 m² térmértékű) ingatlanon álló, önálló ingatlannak minősülő garázsok tulajdonosai, a IV-V. felperesek nem szövetkezeti tag garázstulajdonosok. A felperesek – előadásuk szerint – 2018. április 13-án értesültek arról, hogy az I.r. alperes a II.r. alperessel az ingatlanra adásvételi szerződést kötött, a felperesek ismerete szerint 60.000,-Ft összegű vételáron. E szerződés kapcsán a felszámolás alatt álló I.r. alperes tekintetében hirdetmény közzétételére nem került sor, és az elővásárlásra jogosult felpereseket nem is értesítették.

E tényállás alapján a felperesek – egymással eshetőleg viszonyban álló több keresetet – azaz látszólagos tárgyi keresethalmazatot terjesztettek elő.

- Elsődleges keresetükben az I. és a II. r. alperesek között a győri 3330/1. helyrajzi számú ingatlanra megkötött adásvételi szerződés érvénytelenségének (semmisségének) a megállapítását, és ennek jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását kérték, vagyis az ingatlannak az I. r. alperes tulajdonába történő visszajegyzését. E keresetük jogalapjaként arra hivatkoztak, hogy a támadott adásvételi szerződés a lakásszövetkezetekről szóló 2004. évi CXV. törvény (Lsztv.) 11. §-ába, így jogszabályba ütközik.
- Másodlagos keresetükben szintén az I. és a II. r. alperesek között az ingatlanra megkötött adásvételi szerződés semmisségének a megállapítását, és ennek jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását kérték, vagyis az ingatlannak az I. r. alperes tulajdonába történő visszajegyzését. Ennek jogalapjaként az 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 49. § (5) bekezdésére hivatkoztak, mert álláspontjuk szerint az I.r. alperes felszámolója az adós tulajdonában álló vagyontárgy értékesítése során a Cstv.-ben foglalt – az értékesítés formáira és a közjegyző igénybevételére vonatkozó – rendelkezéseknek nem tett eleget, ezért a támadott szerződés jogszabálysértő, semmis.
- Harmadlagos keresetükben - amennyiben az előző két kereset egyike sem lenne alapos - a Ptk. 5:20. §-a alapján elővásárlásra jogosult felperesek az ingatlan vonatkozásában

a Cstv. 49. § (6) bekezdése alapján az I. és II. r. alperesek között az ingatlanra megkötött adásvételi szerződésnek a felperesekkel szembeni hatálytalanságának megállapítását kérték, és a felperesek és az I. r. alperes között az ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződés létrehozását ugyanazokkal a szerződési feltételekkel, amelyekkel az I-II. r. alperesek egymással szerződést kötöttek.

A per tárgyának értékét a Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 21.§ (2) bekezdés a) pontja alapján 60.000,-Ft-ban jelölték meg, mert ismereteik szerint ilyen összegű volt az alperesek közötti szerződésben kikötött vételár. Az elsőfokú bíróság hatáskörét megalapozó jogszabályhelyként a Pp. 21.§ (1) bekezdését, a Cstv. 49.§ (5) bekezdését, 6.§ (1) bekezdését jelölték meg, hivatkozva az I.r. alperes székhelyére. Az elsőfokú bíróság illetékességét megalapozó jogszabályhelyként pedig a Cstv. 49.§ (5) bekezdése mellett a Pp. 25. (1) és (4) bekezdését jelölték meg, hivatkozva az I.r. alperes székhelyére és a II.r. alperes lakóhelyére.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével a keresetlevelet visszautasította, és az illetéket 1.500,-Ft-ra mérsékelte. Határozatának indokolásában idézte a Cstv. 6.§ (1) bekezdését, 49.§ (5) és (6) bekezdését, a Pp. 170.§, 171.§, 174.§, 176.§ (1) bekezdés j.) pontját, 176.§ (2) bekezdés c) pontját és (3) bekezdését és 173.§-át. A keresetlevél visszautasításának három okát jelölte meg:

- egyrészt a felperesek jogi képviselőjének ügyvédi meghatalmazása kizárólag a másodlagos keresetre vonatkozott, ezért „az elsődleges és a harmadlagos kereset vonatkozásában hiányzott az ügyvédi meghatalmazás, mint a keresetlevél kötelező melléklete.”
- Másrészt a harmadlagos kereset vonatkozásában nincs bíróság ítéleti rendelkezésére irányuló határozott kereseti kérelem a hatályossá nyilvánítani kért, a felperesek és az I. r. alperes közötti szerződés feltételeinek hiányában. A harmadlagos keresetnek tartalmaznia kellene ugyanis, hogy az adásvételi szerződés hatálytalansága esetére melyek azok a konkrét szerződési feltételek az I. és a II. r. alperesek között létrejött szerződés alapján, amely szerződési feltételekkel a bíróság hozza létre a felperesek és az I. r. alperes között az adásvételi szerződést a győri 3330/1. helyrajzi számú ingatlanra
- Harmadik okként rámutatott, hogy a felperesek a bíróság hatáskörét és illetékességét a másodlagos kereset alapján a Cstv. 49. § (5) bekezdése szerinti kizárólagos illetékességre alapították mindhárom keresetre kiterjedően, azonban látszólagos tárgyi keresethalmazat csak akkor terjeszthető elő, ha az egyes keresetek között nincs olyan, amelynek elbírálása más bíróság hatáskörébe vagy kizárólagos illetékességébe tartozik.

A vagyoni jogi pernek minősülő másodlagos kereset alapján a bírósági hatáskör és illetékesség megjelölése a látszólagos tárgyi keresethalmazatot tartalmazó keresetlevélben ellentétes a Pp. 20. § (3) bekezdése szerinti szabályozással. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a r.Pp. hatálya alatt az utóbbi körülmény azért nem okozott problémát, mert a r.Pp. 23. § (1) bekezdés o) pontja lehetővé tette, hogy törvény a törvényszék hatáskörébe utaljon pereket, „azonban a Pp. 20. § (1) bekezdése vagyoni jogi per esetén törvényszéki hatáskörbe kizárólag a 30.000.000 Ft-ot meghaladó vagyoni jogi pereket utalja, és külön törvénynek nem ad felhatalmazást törvényszéki hatáskör létrehozására, ugyanakkor a jelen jogvita pertárgy értéke a keresetlevélben megjelöltek alapján 60.000 Ft, ami nem haladja meg a 30.000.000 Ft-ot. A Pp. 20.§ (1) és (3) bekezdés a Pp. 7.§ (1) bekezdés 18. pontja, a Cstv. 6.§ (3) bekezdése és 1.§

(1) bekezdésének együttes értelmezésével arra a következtetésre jutott, hogy a „főszabály szerint a polgári perrendtartást teszi a magyar bíróságok eljárására irányadó eljárásjoggá. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a törvényalkotó egyes speciális esetekre külön eljárási szabályokat alkosson (pl. közigazgatási jogvitákra). Ha azonban nincs ilyen eltérő szabály, akkor a bíróságnak a polgári perrendtartást kell alkalmaznia, ha a törvényalkotó biztosította a bíróság előtti igényérvényesítés jogát. Külön eljárási szabály azonban csak a nemperes eljárásokra van, a peres eljárásokra jelenleg ilyen külön eljárási szabály nincs a Cstv. 49. § (5) és (6) bekezdése szerinti perek esetében.”

Az elsőfokú végzés ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben a Pp.381.§-a alapján az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. Álláspontjuk szerint az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges. A másodfokú bíróságtól gyakorolni kívánt felülbírálati jogkörként a Pp. 369.§ (1) bekezdését jelölték meg, arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság eljárása, az eljárási szabályok alkalmazása nem volt szabályszerű, a fellebbezéssel támadott végzés sérti a Cstv. 49.§ (5) bekezdését, 6.§ (1) és (3) bekezdését, a Pp. 20.§ (4) bekezdését, 37.§-át és 173.§ (2) bekezdését.

Arra hivatkoztak, hogy kereseti kérelmük elbírálására a Cstv. 49.§ (5) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság hatáskörrel rendelkezik, ezért alaptalanul rögzíti a fellebbezéssel támadott elsőfokú végzés a keresetlevél visszautasításának egyik okaként a hatáskör és illetékesség téves megjelölését. A kereset a Pp. 20.§ (3) bekezdését nem sérti, és a keresetlevél Pp.176.§ (1) bekezdése szerinti visszautasítása jogszabálysértő volt. Azzal érveltek, hogy a Pp. 1.§ (1) bekezdéséből következően a polgári perek eljárási anyajoga nem vitásan a Pp., de téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a Cstv. rendelkezéseit csupán a nemperes eljárások kapcsán tekinti a Pp. helyett alkalmazhatónak, peres eljárásokra pedig nem. A Cstv. 6.§ (3) bekezdésének megfelelően a Cstv-ben szabályozott perek esetében is a Pp. rendelkezéseit kell alkalmazni, de kizárólag azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket a Cstv. eltérően nem szabályoz. Ebből pedig az következik, hogy amely kérdésekben a Cstv. a Pp-hez képest eltérően szabályoz, a Pp. helyett a Cstv. alkalmazandó, függetlenül attól, hogy a Cstv. szabályai egyébként nemperes és peres „eljárási jelleget is hordoznak”.

Az általuk előterjesztett kereseti kérelmek közül az egyikre, a Cstv. 49.§ (5) bekezdése speciális, a Pp. általános szabályától eltérő szabályt tartalmaz a bíróság hatáskörére és illetékességére vonatkozóan. Eszerint a Cstv. 49.§ (5) bekezdésére alapított pert – függetlenül attól, hogy az nem vitásan vagyoni jogi per, és egyébként mekkora a pertárgy értéke - a Cstv. 6.§ (1) bekezdése szerinti bíróságnál kell megindítani. Ebből következően e kereseti kérelem elbírálására az elsőfokú bíróságnak - mint az I.r. alperesnek a vele szembeni felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem benyújtásának a napján bejegyzett magyarországi székhelye szerint illetékes törvényszéknek - van kizárólagos hatásköre és illetékessége is. A Pp. 20.§ (4) bekezdése alapján pedig - mivel a keresethalmazat megengedett – és az elsődleges továbbá a harmadlagos kereset kapcsán a Győri Törvényszék hatáskörrel és illetékességgel is rendelkezik, akkor is „az egész perre” hatáskörrel rendelkezne, ha önmagában a Cstv. 49.§ (5) bekezdésére alapított kereseti kérelemre valóban nem lenne hatásköre.

A felperesek keresete kapcsán pedig Pp. 37.§-a szerint a pertársaság, és egyúttal a Pp. 173.§ (2) bekezdése szerint a keresethalmazat is megengedett, ezért az összes kereseti kérelemre az elsőfokú bíróság rendelkezik hatáskörrel.

Előadták, hogy a fellebbezéssel támadott visszautasító végzés „a felpereseket elvágja attól, hogy a keresetindítás joghatásait fenntartsák”, mivel az abban felhozott visszautasítási okok közül az első kettő (meghatalmazás hiányossága, határozott kereseti kérelem) pótolható lenne,

és így a keresetindítás joghatásait a felperesek fenn tudnák tartani. Tekintettel azonban arra, hogy a fellebbezéssel támadott végzésben foglaltak szerint a törvényszéknek éppen a Cstv. 49.§ (5) bekezdésére alapozott keresetre nem lenne hatásköre, az „ismételt benyújtás, s így a keresetlevél joghatásainak a fenntartása logikailag kizárt”, holott éppen e kereset előterjesztésére a Cstv. 49.§ (5) bekezdés jogvesztő perindítási határidőt ír elő. Ezért konkrét esetben elkövetett eljárási szabálysértés kizárólag az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezésével, és az elsőfokú eljárás megismétlésével orvosolható.

* * *

A fellebbezés alapos, mivel az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás olyan lényeges szabályait megsértve hozta meg a határozatát, ami a fellebbezéssel támadott végzés érdemére is kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem ésszerű, nem is lehetséges.

Az elsőfokú bíróság a konkrét esetben helytállóan észlelte azt, hogy a felperesek által előterjesztett kereset elbírálására már az új Pp. szabályait kell alkalmazni. A Cstv. hivatkozott szabályait is helytállóan idézte, de azokat tévesen értelmezve, téves jogkövetkeztetésre jutott, ennek folytán az elsőfokú eljárás lényeges szabályait megsértve utasította vissza hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve a keresetlevelet.

A Pp. 20.§-a határozza meg, hogy általában mely perek tartoznak a törvényszék, és mely perek a járásbíróság hatáskörébe. Az elsőfokú bíróság téves álláspontjával szemben a Pp. erre vonatkozó külön felhatalmazó szabálya nélkül is lehetséges, hogy egyéb (külön) törvény – ezen általános szabályoktól eltérve – törvényszéki vagy járásbírósági hatáskörbe utaljon meghatározott pereket, erre ugyanis az elsőfokú bíróság téves álláspontjától eltérően „a Pp-nek külön felhatalmazást nem kell adnia.”

A Pp. elsőfokú bíróság által idézett rendelkezései tehát általános szabályként írják elő, hogy a törvényszék hatáskörébe tartoznak mindazok a perek, amelyek elbírálását törvény nem utalja a járásbíróság hatáskörébe, így a járásbíróság hatáskörébe tartoznak – a Pp. általános szabálya alapján – azok a vagyoni perek, amelyek tárgyának értéke a harmincmillió forintot nem haladja meg, vagy amelyekben a vagyoni jogon alapuló igény értéke nem meghatározható.

Ettől az általános szabálytól azonban – a Pp-ben található kifejezett utaló szabály hiányában is – más törvény eltérő rendelkezéseket tartalmazhat. Ilyen kifejezetten eltérő törvényi rendelkezést nem csupán a Pp., hanem más törvények, így a felperesi kereset jogalapjaként megjelölt Cstv. 49. § (5) és (6) bekezdése is tartalmaznak. A törvény e jogszabályhelyeken úgy rendelkezik, hogy az ott szabályozott esetekben, az ott meghatározott tartalmú keresetet a Cstv. 6.§ (1) bekezdése szerinti bíróságnál kell előterjeszteni. A Cstv. 6.§ (1) bekezdésében megjelölt bíróság pedig az adósnak – a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem benyújtásának napján – bejegyzett székhelye szerint illetékes törvényszék.

A Cstv. 49. § (5) és (6) bekezdése és 6.§ (1) bekezdése szerinti törvényi szabály tehát – a fellebbezés helytálló érvelése szerint – olyan speciális hatásköri és kizárólagos illetékességi jogszabályi diszpozíció, amely kivételt jelent, és egyúttal lerontja a Pp. 20. § (1) bekezdése és 20.§ (3) bekezdése általános szabályait. Megjegyzendő, hogy ugyanilyen speciális hatásköri- és illetékességi szabályt tartalmaz a Cstv. 33/A.§ (1) és (11) bekezdése, továbbá a cégnyilvántartásról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. tv. (Ctv.) 118/C.§ (2) bekezdése is a kényszertörölt cég vezető tisztségviselőjének mögöttes fellelősége megállapítására, valamint marasztalására irányuló keresetlevél benyújtására és

elbírálására is.

Egyetértett a fentiek alapján az ítélőtábla a fellebbezésben kifejtettekkel abban, hogy a Cstv. 49. § (5) és (6) bekezdése szerint a keresetlevélben előterjesztett másodlagos és harmadlagos kereset elbírálása az elsőfokú bíróság hatáskörébe és kizárólagos illetékességébe tartozik. Ekként a másodlagos és harmadlagos kereset tekintetében megjelölt hatáskör és illetékesség „nem ellentétes a Pp.20.§ (3) bekezdése szerinti szabályozással”, az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos levezetése téves és jogszabálysértő. Ezért erre alapítva tévesen rendelkezett a keresetlevél visszautasításáról a Pp. 176.§ (1) bekezdése alapján hiánypótlási felhívás nélkül. Megjegyzi az ítélőtábla, hogy abban az esetben is, ha a felperes a keresetlevelében tévesen jelöli meg a bíróság hatáskörét vagy illetékességét, de a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság megállapítható, nem a keresetlevél visszautasításának, hanem áttételének van helye.

Az elsőfokú bíróság önmagában helytállóan állapította meg azt, hogy a felperesek keresetlevelükben – egymással eshetőleges viszonyban álló több keresetet – azaz látszólagos tárgyi keresethalmazatot terjesztettek elő. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor az elsőfokú eljárás lényeges szabályait sértette meg azzal, amikor nem észlelte, hogy a felperesek keresetlevele meg nem engedett keresethalmazatot tartalmaz, és ennek megfelelően nem hívta fel őket a Pp. rendelkezéseinek megfelelő – megengedett keresethalmazatot tartalmazó – keresetlevél előterjesztésére (Pp.176.§ (2) bekezdés c) pont, 173.§ (2) bekezdés)

Az elsőfokú bíróság által helytállóan idézett a Pp. 173.§ (2) bekezdése szerint ugyanis egymással eshetőleges vagy vagylagos viszonyban álló több kereset (a továbbiakban: látszólagos tárgyi keresethalmazat) akkor terjeszthető elő, ha

- a) a keresetek ugyanabból a jogviszonyból erednek,
- b) az egyes keresetek között nincs olyan, amelynek elbírálása más bíróság hatáskörébe vagy kizárólagos illetékességébe tartozik, és
- c) több alperes esetén valamennyi keresetet valamennyi alperes ellen indítják.

A felperesek keresetében előterjesztett másodlagos és harmadlagos kereset elbírálása – a fent kifejtettek szerint a törvényszék hatáskörébe tartozik, azonban az elsődleges kereset elbírálása – a Pp. 20.§ (1) és (3) bekezdése alapján – a járásbíróság azaz másik bíróság hatáskörébe tartozik. Ezért a felperesek keresetlevelükben a Pp. által meg nem engedett keresethalmazatot terjesztettek elő, az nem felel meg a Pp. 173.§ (2) bekezdés b) pontjában foglalt együttes feltételeknek. Ezért a fellebbezésükben a Pp. 20.§ (4) bekezdésére alaptalanul hivatkoztak.

Az elsőfokú bíróságnak azonban hiánypótlást kellett volna elrendelnie a keresetlevél tekintetében akként, hogy a felperesek a Pp. által megengedett keresethalmazatot terjesszenek elő, és Pp.176.§ (2) bekezdés c) pontja alapján csak e hiánypótlás eredménytelenségét követően utasíthatta volna vissza ez okból a keresetlevelet.

Ugyancsak téves az elsőfokú bíróság azon okfejtése, hogy a meghatalmazás esetleges hiányossága esetén a keresetlevél hiánypótlási felhívás kiadása nélküli visszautasításának van helye. A Pp. 176.§ (1) bekezdés j) pontja alapján ugyanis ennek csak akkor van helye, ha a felperes nem csatolta a meghatalmazását. Ha azonban a felperes meghatalmazást csatolt, de az bármilyen okból nem szabályszerű, a Pp. 176.§ (2) bekezdés e) pontja alapján csak eredménytelen hiánypótlási felhívás kiadását követően utasítható vissza a keresetlevél.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság a hiánypótlási felhívás elmulasztásával az elsőfokú eljárás lényeges szabályait sértette meg, eljárása sértette a Cstv. 49.§ (5) és (6) bekezdését, a Pp. 20.§ (3) bekezdését, 176.§ (2) bekezdését.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 389.§-a alapján alkalmazandó Pp.381.§-a alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra, és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a keresetlevél tekintetében hiánypótlást kell elrendelnie és megfelelő határidő tűzésével fel kell hívnia a felpereseket, a fent kifejtetteknek megfelelően a Pp. 173.§ (2) bekezdése szerint megengedett keresethalmazatot tartalmazó keresetlevél előterjesztésére. E hiánypótlási felhívásnak egyúttal ki kell terjednie arra is, hogy az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan a keresetlevél tekintetében milyen – a fellebbezéssel támadott végzésében is nevesített – további hiányokat észlelt (meghatalmazás esetleges hiányossága, határozott kereset hiánya), és ezek megfelelő kiegészítésére vagy kijavítására is fel kell hívni a felpereseket a keresetlevél visszautasításának a terhe mellett.

Az ezt követően előterjesztett hiánypótlás eredményétől függően, annak tartalma alapján (vagy esetleges elmaradása esetén) lesz majd az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy az eljárási szabályoknak megfelelően határozzon a keresetlevél esetleges visszautasításáról (Pp.176.§), annak áttételéről (Pp. 174.§) vagy annak közléséről (Pp.179.§).

Győri Ítéletábra Gpkf.II.25.493/2018/2.